

DEKLARÁCIÓ

a vízgazdálkodás, az árvízvédelem, a vízenergia hasznosítás, valamint a természet és a biológiai sokféleség megőrzése közös szemléletéről a Dráva vízgyűjtőjén

„A Dráva-folyó jövője” nemzetközi szimpózium alapján, amelyet 2008. szeptember 23-25. között tartottak Mariborban, Szlovéniában, melyen a Dráva folyó part menti országai, Olaszország, Ausztria, Szlovénia, Horvátország és Magyarország vízgazdálkodási és természetvédelmi testületeinek, oktatási intézményeinek és civil szervezeteinek képviselői vettek részt, válaszul a Dráva-folyó part menti tájképének védelmére és fenntartására irányuló közkeletű igényre az érintett különböző országhatárokon át, a folyó jó állapotának elérése érdekében, törekedvén a vízgazdálkodás, az árvízvédelem, a vízenergia hasznosítás és a biológiai sokféleség megőrzése jelenleg meglévő, hatékony, közös módszereinek támogatására és fejlesztésére, megerősítvén együttműködési szándékunkat a Dráva-folyó és annak topográfiai, hidrológiai és ökológiai rendszerei megőrzésében, fenntartásában és megfelelő továbbfejlesztésében, az alábbi nyilatkozatot tesszük.

JELLENLEGI HELYZET

A Dráva-folyó (olaszul: Drau, németül: Drau, szlovénül Drava, horvátul: Drava, magyarul: Dráva) a Duna egyik mellékfolyója, amely Toblach-nál (Olaszország) ered, mintegy 1450 m-rel a tengerszint felett. Útja Olaszországon, Ausztrián, Szlovénián, Horvátországon és Magyarországon keresztül vezet, míg végül Osijeknél (Eszék, Horvátország) ömlik a Dunába mintegy 90 méterrel a tengerszint felett. 749 km-es folyóhosszával és 560 m³/s közepes vízhozamával a Dráva a Duna negyedik legnagyobb mellékfolyója.

A Dráva-folyó természetes vízi erőforrásokban és nyersanyagban gazdag, és óriási lehetőséget kínál a fenntartható fejlődésre.

Az elmúlt századok során a Dráva-folyó jelentős szakaszait szabályozták, amivel sikeresen csökkentették az árvizekhez kapcsolódó kockázatokat. A folyón épült számos műtárggyal azonban meggátolták a halak vándorlását. Paterniontól (Karinthia, Ausztria) kezdődően a folyó alsó szakaszán jelentős a vízenergia hasznosítás. A folyó osztrák szakaszán tizenegy vízerőmű létesült, majd további nyolc a szlovén oldalon és három a horvát oldalon. További erőművek létesítéséről tárgyalnak Szlovéniában és Horvátországban.

A Dráva-folyó mentén jelentős és jól megőrzött, rendkívül gazdag flórával és faunával rendelkező ökológiai magterületek találhatók. E területek többségét az érintett kormányok valamilyen védelmi rendszerben, például nemzeti parkok vagy természetvédelmi parkok formájában védelem alá helyezték, és ezek egyben a „Natura 2000” európai természetvédelmi hálózat részét képezik. Horvátországban, amely EU tagjelölt ország, előkészületben van a megfelelő Natura 2000 területek kijelölése, más, országos védelem alá kerülő területek kijelölésével párhuzamosan. Az EU az elmúlt években számos folyami helyreállítási és rehabilitációs projektet támogatott, melyek árvízvédelmi célokat, illetve a vadon élő állat- és növényvilág, valamint élőhelyeik megőrzését célozta. A természetes, elöntött területek növekvő mérete nemcsak a ritka és veszélyeztetett vadon élőállatok számára volt hasznos, hanem a vizek állapotát is javította.

Összességében elmondható, hogy a Dráva folyó vízminősége az elmúlt évtizedek során nyilvánvalóan javult. Ez annak köszönhető, hogy számos települést és ipari létesítményt szennyvízgyűjtőrendszerre és szennyvíztisztító üzemre kapcsoltak rá, amelyek általában nagy hatékonysággal üzemelnek. Azonban számos területen továbbra is szükség van cselekvésre.

DEKLARÁCIÓ

A jövő nemzedékek számára a Dráva vízgyűjtő értékeinek és ökológiai funkcióinak biztosítása érdekében az alábbi tíz, prioritásként kezelendő célkitűzésben állapodunk meg:

1. Elő kell segíteni az EU vízügyi és természetvédelmi szakpolitikáinak mintaként történő integrált megvalósítását a Dráva-folyón

Az EU vízgazdálkodási irányelve (Víz Keretirányelv), árvízvédelmi irányelve, valamint a növények és állatok élőhelye és a madarak védelméről szóló irányelvei alapozzák meg a vízgyűjtő-gazdálkodást a Dráva folyó

vízgyűjtő területén. A kormányközi egyeztetés és információcsere pozitívan erősítheti a vonatkozó szakpolitikák végrehajtását.

2. Elő kell mozdítani az árvízvédelmet jobb árvízriasztási rendszerek alkalmazásával és fokozottabb információcserével

Az árvízvédelem a Dráva vízgyűjtőjén valamennyi Dráva menti ország közös felelőssége. Ahhoz, hogy elég korán küldhessenek figyelmeztetést az árvízveszélyes területeken, az árvíz kockázatot elég korán kell megállapítani, hogy a lakosság reagálni tudjon. A határon átnyúló egyeztetéssel összefüggésében és tekintettel az éghajlatváltozásra, a Dráva folyó mentén a jövőben hangsúlyt kell kapnia az árvíz-előrejelző modellek és az árvíz-riasztási rendszerek fejlesztésének és módosításának.

3. Erősíteni kell az árvízvédelmet a vízviasszatartó területek védelmével és helyreállításával a Dráva-folyó mentén

Legfrissebb ismereteink - különösen az árvízi katasztrófákról szóló ismeretek - azt jelzik, hogy az árvízvédelmet szolgáló biztonsági intézkedések nem a leghatékonyabb megoldások. A szélsőséges árvízi események éghajlatváltozás révén várható növekedése miatt arra törekszünk, hogy javítsuk az árvízvédelmi helyzetet és növeljük a Dráva-folyó mentén a rendszer biztonsági szintjét - ez első helyen a megőrzést jelenti, illetve a továbbiakban megfelelő vízviasszatartó területek létrehozását vagy helyreállítását, ahol ez szükséges és megvalósítható.

4. Folytatni kell, és tovább kell fejleszteni a Dráva és árterei helyreállítását

Az elmúlt évek során számos folyami helyreállítási és rehabilitációs projekt igazolta azt, hogy az árvízvédelemnek és a természetmegőrzésnek nem kell többé ellentmondásban lennie egymással. A folyami helyreállítás eredményeként gyakran növekszik a biológiai sokféleség. A folyóhoz kapcsolódó vízviasszatartó területek megakadályozhatják az ellenőrizetlen vízkiáramlást, javítva ezáltal az árvízvédelmet. Fel kell karolni ezeket a sokféle előnnyel rendelkező, országos szintű vagy határon átnyúló, további folyami helyreállítási és rehabilitációs projekteket, figyelembe véve az egyes államok gazdasági lehetőségeit.

5. A Dráva-folyót, mint „ökológiai folyosót” fenn kell tartani, és tovább kell fejleszteni

A Dráva-folyó mentén található ökológiai magterületek, így például a Natura 2000 területek, nemzeti parkhoz tartozó területek, tájvédelmi területek vagy szabályozatlan folyószakaszok a vízgyűjtő „ökológiai folyosóját” alkotják. Ezt a nemzetközi élőhely-hálózatot aktív, határon átnyúló együttműködéssel kell védeni. E tevékenység kulcsfontosságú része a határon átnyúló védett területek rendszere, például az öt folyami országot összefogó, UNESCO felé javasolt „Duna-Dráva-Mura” bioszféra rezervátum létrehozása, amit támogatni kell.

6. Helyre kell állítani a Dráva folyó ökológiai kapcsolatrendszerét a vándorló halfajok számára

A számos gátnak/akadálnak köszönhetően a Dráva folyó nem átjárható a nagy távolságra vándorló halfajok számára. A jövőben szándékunkban áll együttműködni megfelelő intézkedések, köztük hallépcsők és vízlépcsőket elkerülő halútvonalak létrehozásában, hogy elősegítsük a halvándorlást a Dráva-folyón és mellékfolyóin, összhangban a Víz Keretirányelv és az élőhelyvédelmi irányelv célkitűzéseivel.

7. Létre kell hozni a Dráva folyó országhatárokon átnyúló rekreációs területét

A Dráva-folyó vonzó helyszín a pihenni vágyók számára. A 366 km hosszú Dráva kerékpárút a folyó forrásától Mariborig tart Szlovéniában. Fokozottabban fel kell tárnai az ilyen jellegű, a Dráva-folyó belső értékeire épülő, fenntartható, regionális rekreációs fejlesztési lehetőségeket. Célunk az, hogy javítsuk a Dráva-folyó környezetének minőségét azok számára, akik e vonzó tájképi környezetben kikapcsolódást és pihenést keresnek.

8. Ki kell használni azokat a lehetőségeket, amelyek a Dráva-folyót különböző nemzeteket összekapcsoló „életvonallá” teszik

Sokéves széttagoltság után, napjaink egységesebb Európája új lehetőségeket kínál a Dráva-folyó vízgyűjtőjén élő, sokféle eredetű népek összehozására. Az egyes országok vízgazdálkodási és természetvédelmi felelősei új párbeszédet kezdeményeznek más folyók menti országokban dolgozó kollégáikkal, összehangolva erőfeszítéseiket a közös cél, e régió népei magas életminőségének megvalósítására.

9. Széttagolt ágazati intézkedések helyett integrált vízgyűjtő-gazdálkodást kell megvalósítani

Az elmúlt években létrejött nemzetközi megállapodások, így az „Agenda 21”, továbbá a vízről, árvízvédelemről, a növények és állatok élőhelyeinek védelméről, vadon élő madarokról és a fenntartható energiaforrásokról szóló EU irányelvek, együtt az e szövegekben is tükröződő, társadalmi felfogásban bekövetkezett elmozdulással, a fenntartható megközelítések folyamatos fejlesztését erősítik az árvízvédelem és vízenergiahasznosítás területén. Ezért az integrált vízgyűjtő-gazdálkodás kontextusában, például e tevékenységekre alkalmazott modern megközelítések a gazdasági, ökológiai és társadalmi aspektusok integrálására törekednek. A vízgazdálkodás, az árvízvédelem, a vízenergia-felhasználás, a rekreáció és a biológiai sokféleség megőrzésének összehangolt tervezése olyan fenntartható megoldásokat eredményezhet, amelyeknek magasabb az elfogadottsága a nyilvánosság körében.

10. A Dráva-folyó területének továbbfejlesztését az ott élő lakossággal partnerségben kell megvalósítani

A mezőgazdaságban, erdészetben, turizmusban, energiatermelésben és gazdaságfejlesztésben dolgozók, illetve a helyi települések lakosai mind fontos partnerek a Dráva-folyó fenntartható fejlesztésével összefüggő célok megvalósításában. E csoportok közti megfelelő együttműködéssel minimálisra lehet csökkenteni az ökológiai értékek és a gazdasági fejlődés közti bárminemű ellentétet.

Aláírták, teljes körű támogatásuk jeleként, 2008. szeptember 24-én, Mariborban, a Dráva-folyó jövője szimpóziumon

a Nemzetközi Duna-védelmi Bizottságban (ICPDR) Ausztria, Horvátország, Magyarország és Szlovénia, mint Duna menti államok delegációvezetői, valamint a Bolzano-i hidraulikus gépészeti főosztály igazgatója (Dél-Tirol, Olaszország)

.....
Richárd Stadler	Zeljko Ostojic	Holló Gyula	Mitja Bricelj	Rudolf Pollinger
ICPDR osztrák	ICPDR horvát	ICPDR magyar	ICPDR szlovén	Hidraulikus gépészeti főosztály
delegáció vezető	delegáció vezető	delegáció vezető	delegáció vezető	olasz képviselője

és elfogadták a Dráva-folyó jövője szimpózium résztvevői.

Egyesítsük erőinket a Dráva-folyó megőrzése és fenntartható fejlődése érdekében, amely vízi ökoszisztémaként a gyógyulás folyosójaként működik Európa szívében!